

NIFYE ÅRBOOK 2008

«TRE VERDSDELAR I SAME BAKSETE» HAUSTTREFF I SEPTEMBER

Årsmelding 2008

Årsmøte 2008 ble avholdt den 8. mars 2008 i Oslo på Juventekontoret.

Styret har i år bestått av:

Leder: Ingebjørg Øveraasen
Nestleder: Otto Andreas Brustad
Kasserer: Bodil Pedersen
Sekretær: Mathilde Solli Eide
Styremedlem: Maren Ingebjørg Nesja
Varamedlem: Kari Syverstuen

Revisor: Kari Bjørke

Valgkomité: Hallvard Hatlestad (leder)
Marianne Hjerpset
Jon-Kåre Solås

Styremøte i Trondheim 23.-25.01.09 (foto: K. Syverstuen)

NIFYEA har hatt 34 betalende medlemmer.

Styret har i år hatt tre styremøter, ett på Hellerud, ett på Gol og ett i Trondheim

IFYE-nytt har kommet ut i fire utgaver. Kari Syverstuen har vært redaktør for tre av de, Mathilde Solli Eide for ett. I tillegg har styret sendt inn stoff til Aktivitet og Alumnytt. Hilde W. Riser har vært redaktør for hjemmesida www.ifye.no.

Utreisende

Det har i år vært syv utreisende IFYE-er fra Norge. Kari Nordvik Hauge til Australia, Janne Berget til USA, Ane-Victoria Idland og Ragnhild Strand til Taiwan, Anette Paulsen til Nord-Irland og Rodgeir Geving til Sveits.

Innreisende

Det har i år vært ni innreisende IFYE-er til Norge. Kaspar Locher og Patricia Büeler fra Sveits, Matthew Price fra England, Jennifer Townley fra Nord-Irland, Stuart Jamieson fra Skottland, Fenna Stark fra Tyskland, Jared Shelden fra USA, An-Ne Li og Nan Yen Chen fra Taiwan.

Aktiviteter i året som har gått:

Årsmøte 8.mars i Oslo

Årsmøtet ble i år holdt på Juventekontoret i Oslo. Det var 9 fremmøtte med stemmerett. Etter årsmøtet ble det spist middag i byen.

IFYE-mottak 24.-26.juni, Oslo

Ingeborg Hjelt Kramperud og Kari Syverstuen tok seg av dette arrangementet. De innkomne IFYE-ene som deltok var: Kaspar og Patrichia fra Sveits, Jared fra USA, Fenna fra Tyskland og An-Ne og Nan Yen fra Taiwan. På programmet var det blant annet orientering om 4H i Norge av generalsekretæren, sightseeing i Oslo og rekekveld hos Hallvard og Elin.

Europeisk IFYE konferanse 19.-26. juli, Zurich, Sveits

17 stykker deltok.

Landsleir 4H, 26. juli.- 2. aug, Austrått, Sør Trøndelag

Ingebjørg Øveraasen deltok fra styret. De innreisende IFYE-ene ble presentert fra scena, og det ble arrangert IFYE-treff for dem, norske IFYE-er og andre interesserte.

Høsttreff 12-14.september, Gol

Høsttreffet ble holdt på Granheim Feriesenter i Hemsedal. Det deltok 7 stykker, av disse 3 innkommende IFYE-er. Det var ei trivelig helg med blant annet fjelltur, hjorteslakting og taiwansk middag. Styret benyttet anledningen til et kort styremøte på lørdagen.

Verdenskonferanse 4.-11.oktober, Australia.

11 stykker deltok, av disse var noen følge.

Juletreff 22.november på Brasserie 45, Oslo

Ble avlyst pga få påmeldte.

IFYE-kafé 24.januar 2009, Trondheim

I forbindelse med styremøte i Trondheim ble det invitert til IFYE-kafé på Bær og bar. I tillegg til styret deltok ett NIFYEA-medlem og to medlemmer fra STÆA. Det ble en trivelig kveld med både 4H- og IFYE-prat.

Aktiviteter som er igjen før det nye styret tar over:

Inn/utreise kurs

Inn-/utreisekurs blir arrangert på Granavollen 6-8. februar. Der vil IFYE-ene ha sitt eget separate kurs og måltid og sosialt samvær med resten av deltakerene på de andre kursene.

Årsmøte 7. mars i Oslo

Årsmøtehelga vil bli arrangert i Oslo med årsmøte 7. mars. Dessuten vil det nye styret ha sitt første møte.

IFYE-mottak i Oslo 24.-26. juni

Etter mange forskjellig ankomsttider og steder har alle innreisende IFYE-er til Norge i 2008 kommet. Kaspar og Patrighia fra Sveits var de første, de hadde allerede gjort mye av Oslo da Jared (USA) møtte opp på Cochs pensjonat. Første kveld ble derfor endret, men en rolig tur i Frognerparken gjorde nok et bra inntrykk.

Neste dag sto litt faglig påfyll for tur. Direkte fra leir kom en noe preget generalsekretær fra 4H og ga god informasjon om organisasjonen vår og ventende aktiviteter. Midt under denne seansen gjorde vår tyske venn Fenna sitt inntog (dog enn med sitt rolige vesen, ikke ett sjenerende tog) .

Lunch utenfor slottet og tur ut til Bygdøy var neste på programmet, men dette gikk Taiwans jenter glipp av pga en utsatt ankomst da de måtte ordne visum. Men da An-Ne og Nan Yen som de siste hadde ankommet til Oslo kunne kvelden avsluttes med gode IFYE-venner hos Hallvar og Elin - tradisjonen tro med rekepelling. Hele torsdagen ble brukt til å sende spente IFYE-er ut i landet. Nå måtte vel alle være på plass, men nei da - enda skulle Jennifer komme rett til Trondheim og Stuart til Bergen. Her var gode hjelpere utplassert for å ta velkomstjobben.

Da gjenstår bare å gi en stor takk til alle gode hjelpere, både organisator (Ingeborg), mottakere, sosiale, husverter og det de måtte bidra med slik at vi fikk tatt i mot våre spente IFYE -venner. TUSEN TAKK!

Kari Syverstuen, IFYE til USA 1998

Europeisk konferanse i Sveits 19. - 26. juli

Dette skulle bli interessant tenkte jeg, og meldte meg på konferanse en gang i april. Jeg var egentlig fast bestemt på at jeg skulle på konferanse allerede da jeg var IFYE i Nord-Irland sist sommer.

Jeg ankom flyplassen i Zurich litt over 11 hvor Arne Forbord hadde landet 10 min før og stod og ventet på meg. Greitt med kjentfolk som kan tysk litt bedre enn meg når vi skulle videre. Rimelig umiddelbart etter ankomst til Strickhof, "leirplassen", begynte det å dukke opp kjentfolk fra inn og utland. Dette blir morsomt tenkte jeg, og bestemte meg vel for at dette ikke var min siste konferanse.

Søndag var det åpning med gudstjeneste etterfulgt av en prosesjon tilbake til "leirplassen", ledet an av et ansemble med sveitsiske bjeller, hvor den offisielle opningen skjedde. Etterpå ble det muligheter for å lære seg jodling, sveitsisk bryting og å spille på alpehorn.

Mandagen skulle for min del by på besøk hos et destilleri hvor man lager Appenzeller Alpenbitter, noe som ligner på Jegermeister, og en fantastisk fjelltur. Denne turen startet på 750 m.o.h. med kabelbane som endte på 1644 m.o.h. Derifra gikk vi videre oppåver til en topp på vel 1900 m.o.h. hvor vi hadde en fantastisk utsikt. Ned gikk vi forbi endestasjonen for kabelbanen og ned til en mellomstasjon på ca 1200 m.o.h., men før vi kom så langt hadde vi vandret på smale stier, gjennom en grotte, forbi et kapell i en hule i fjellet, diverse byggverk som klamret seg til fjellsiden, og innom en seter hvor vi fikk smake både ost og cider. Fantastisk tur!

Kollektivtrafikk kan være noe herk. Men tirsdagen skulle vi selv finne ut hva kollektivtrafikken i Zurich og området rundt er god for. Vi fikk utdelt hver vår dagsbillett, ble delt i grupper på 5-6 personer og så sendt ut for å finne 4 poster hvor vi skulle svare på et spørsmål før vi kunne dra videre. Etter en dag stors sett skranglende rundt på et tog kunne vi vel si at Sveits har en imponerende kollektivtrafikk.

På onsdag var det på nytt busstur. Denne gangen til Sveits største meieri, etterfulgt av et gårdsbesøk. Det som var spesielt med dette gårdsbesøket var at dette var gården hvor Lukas er ifra. Lukas var IFYE sammen med meg i Nord-Irland i fjor sommer, og jeg fikk se bilder og høre en del om gården da, så dette var litt spesielt for meg. Da vi kom tilbake til Strickhof ble alle baby-IFYE'ene sendt ut i skogen for å ha det sosialt og for å bli kjent med hverandre. Vi lagde bål og grillet pølse, laget pinnebrød og stekte banan med sjokolade. Dette ble en trivelig stund.

Torsdagen kom etter hvert den også. Den startet med trekking i tombolaen får årsmøtet ble satt i gang. Møtet ble gjennomført på rekordtid, noe som førte til lengre tid til å psyke seg opp til ettermiddagens sportslige aktiviteter. Dette var alt fra kunnskap om Swiss Army Knife til sekkeløp og støvelkasting. Kveldens middag var feiring av den 50. europakonferansen og

ble gjennomført med stil. Taler, intervjuer med gamle ledere, mimring og god mat var hovedingrediensene.

Siste dagen valgte jeg å dra på en guidet tur til Zurich. Selve guidinga varte i 2 timer, og etterpå så hadde vi fri til å gjøre hva vi ville bare vi var tilbake på Strickhof til middagen. Jeg valgte, merkelig nok, å slå følge med fem (!) finske damer. Det ble snakket fort og mye finsk, og noe ble oversatt til engelsk slik at jeg ikke gikk rundt som et spørsmålstegn hele tiden. Vi var tilbake til middagen som også denne kvelden inneholdt noen taler, musikalske og akrobatiske innslag, bl.a. av en sveitsisk steeldrumgruppe og Ivo, IFYE til Sveits fra Estland, på piano. Her ble det danset og vi hygget oss selv om det var siste kvelden.

Noe tidlig morgen på meg for å dra hjem på lørdag. Litt trist å dra, men gledelig at jeg har fått nye venner og knyttet kontakter rundt omkring i verden, og at jeg mest sannsynlig ser igjen flere av de neste år på Isle of Man. Noe jeg ikke har nevnt tidligere er hva som foregikk på kveldstid. Hva andre foretok seg kan jeg ikke svare på. Jeg satt stort sett fast i baren. Der var stemningen god, dansefoten i bevegelse og samtalene livlige. Topp stemning, og den nådde sine høyder da en lett omskriving av "Living next door to Alice" ble spilt over stereoanlegget. Da jeg følte at nok var nok var det bare å krype til køys i bunkeren. Jepp, vi bodde i en bunker. Den kan vel egentlig ikke beskrives med ord, men bilder vil nok dukke opp før eller senere.

Takk til alle dere som var der sammen med meg og gjorde dette til en minnerik uke i Sveits. Neste år er det som sagt Isle of Man. Vi sees der!

Otto Andreas Brustad , IFYE til Nord-Irland i 2007

Høsttreff ved Gol, 12-14 september

Jeg var så heldig å bli spurt om å bli med på treff på Gol, og sa, "Ja, hvorfor ikke? Det kan da bli gøy." Otto og jeg hadde allerede vært på Gol et par dager når de andre som skulle være med på årets høsttreff kom. Vi treftes i Gol sentrum og handlet så vi kunne spise kveldsmat den fredagen.

Da alle hadde fått innstallert seg i den koselige leiligheten vi hadde for helgen, lagde vi litt mat og bare slappet av. "Vi" er forresten Janne (meg), Otto Andreas, Ingebjørg, Kari, Jessie (eller egentlig Nan Yen Chen) fra Taiwan, Kaspar fra Sveits og Jared fra USA. Vel, Kari kom ikke før på lørdag da.

Sent på fredagskvelden fikk vi et uventet tilbud som alle ble med på. Vi fikk nemlig overvære slakting av to nyskutte hjort, noe som vel bare Ingebjørg hadde sett før. Jeg var redd jeg skulle bli kvalm, men det var slett ikke så ille som jeg trodde. Jessie ble bekymret, hva om julenissen nå ikke hadde mange nok til å dra sleden...? Fikk oppklart at det er reinsdyr nissen har, ikke hjort. Selv om jeg ikke vet om vi fant ut hva rein heter på engelsk.

På lørdag var vi skikkelig heldige med været, så vi hoppet i bilen og kjørte til foten av et lite fjell som heter Skogshødn, og så brukte vi ettermiddagen på å gå opp og ned. Vi startet vel på litt over 900 m.o.h, og da vi endelig kom på toppen var vi 1728 m.o.h! Noe som ifølge fjellgeita Kaspar ikke var høyt i det hele tatt... Det var en kjempfin tur, og utsikten på toppen der var helt utrolig. Og det var vindstille, noe jeg syntes var rart, så for meg at det skulle blåse friskt så høyt oppe, jeg.

Da vi kom tilbake til leiligheten, var Kari kommet. Så mens Otto, Ingebjørg og Kari hadde styremøte, lærte Jessie meg å lage tradisjonell taiwansk mat, noe som også skulle være dagens middag. Det var skikkelig god mat! Kaspar bakte en type sveitsisk brød også, og selv om det ble litt brent, så var det godt det også. Hele brødet ble spist til frokost dagen etter. Miksebollen til brødet var forresten en stor vase... Kvelden ble rolig siden de fleste var litt slitne etter fjellturen, men med litt badstubading.

Søndagen ble kort, vi spiste frokost og pakket sammen, før vi alle kjørte hver til vårt. Takk for ei trivelig helg!

Sagt av Kaspar under frokosten: "Det er dårlig at en sveitser må lære en fra Taiwan å snakke norsk...."

Janne Karlsen, Ottos kjæreste

Verdenskonferansen 2008 i Australia

4.-11. oktober gikk den 9. verdenskonferansen av stabelen i Adelaide, South Australia. 462 deltakere fra 18 land var samlet; av disse var 10 fra Norge. Australia er et land med bred multikulturell diversitet, og temaet for konferansen var "Many cultures, one country, one world". Det ble satt fokus på et økende behov for forståelse for et sammensatt verdenssamfunn samt for å ta vare på jorda i en miljøsammenheng.

Det var satt sammen et variert og spennende program som belyste dette temaet og ga oss all grunn til å reise hjem med nye ideer og ny giv med tanke på utvekslingsprogrammet. I løpet av uka fikk vi oppleve australsk nasjonalpark, aboriginsk underholdning, cocktail party i dyrehagen, Aussie Bush Dance, mange andre spennende utflukter og selvfølgelig en dag med vertsfamile. Én dag var satt av til workshops med ti interessante temaer/aktiviteter å velge mellom.

I løpet av uka ble det også holdt et spennende foredrag av Tony Sharley fra Banrock Station hvor han belyste miljømessige utfordringer ved deres vinproduksjon og hvilke grep de har tatt for å bidra til en mest mulig bærekraftig bruk av jorda.

Under generalforsamlingen presenterte representanter fra Thailand sin invitasjon til neste verdenskonferanse, som skal holdes der i 2013. Det thailandske vertskapet vil helt sikkert sette sammen et fristende program hvor det blant annet skal settes av mye plass til å diskutere hvordan man skal kunne sikre framtida til IFYE-programmet. I mellomtida ble alle oppfordret til å utveksle tanker og ideer mellom landene; vi har alle nyttige erfaringer. Forhåpentligvis har mange av oss mulighet til å delta på neste verdenskonferanse sammen med representanter fra alle verdenshjørner.

Marianne Hjerpset, IFYE til Nord-Irland 1996

Aboriginsk underholdning; emu-dans. (Foto: Arne Forbord)

Arne Forbord, Kari Syverstuen, Asbjørn Farbu, Marianne Hjerpset, Olaug Stava Farbu, Ragnhild Grøndahl, Tone Øvergaard, Bodil Pedersen, Ruth Johansson (nå Sverige), Gunnleif Muren, Øystein Andersen. (Foto: Andrew Mason)

Reisebrev

Anette Paulsen (Vestfold) - Nord-Irland

16. juli sto jeg på Belfast International, klar for å møte min første vertsfamilie og for 6 spennende uker i Nord-Irland. Ikke visste jeg hvordan personen som skulle hente meg så ut og siden bagasjen min ikke kom, ble jeg også noe forsinket ut av flyplassen. Litt stressa prøvde jeg å komme meg ut da jeg hørte "Are you Anette?" Og der sto Wilma - like stressa som meg, da hun hadde vært litt forsinket til flyplassen.

Dette var kun starten på 6 opplevelsesrike uker i Nord Irland og det er vanskelig å sitte her i november og prøve å beskrive hva som var så bra og hva som var mest spennende. Jeg bodde hos 5 forskjellige vertsfamilier og alle tok meg med rundt omkring, og siden Nord Irland ikke er større enn Buskerud, har jeg sett og opplevd mye av landet.

En av opplevelsene som jeg synes var artig var da vertsfamiliene tok oss IFYE-ene med på en pub hvor vi fikk høre et band som spilte musikk. Vi snakket litt med bandet og de var veldig nysgjerrige på hvor vi alle sammen kom fra. En uke senere var vi i Londonderry på sightseeing og der var det et band som sto og spilte på gaten. Plutselig hørte vi - "there is the one from Norway and the one from Germany". Det var bandet fra puben som kjente oss igjen. De spilte noen sanger for oss, og tok seg tid til å prate med oss og til å bli med på et gruppebilde.

Noen uker senere hadde jeg en annen litt spesiell musikkopplevelse. Familien jeg bodde hos fortalte meg at vi var invitert på middag der Hanna fra Finland bodde. Vi spiste en god middag og etter dette ble vi plassert i bilen igjen. Etter en kjøretur på en times tid kjørte vi opp til en gård som lå ganske øde. Her hadde de samlet seg en helt vanlig torsdagskveld for å gi Hanna og meg en privat konsert. Vi fikk høre mange forskjellige irske sanger, og vi fikk også lov til å synge med.

Min siste vertsfamilie hadde bestemt seg for å ta meg med på telttur i Fermanagh. Denne helga lå store deler av Nord Irland under vann, og når vi kom hjem så vi bilder på nyhetene om områder som måtte evakueres og veier og hus som var tatt av vannet. Om det området jeg var på telttur sies det: "They say that in the summer the lakes are in Fermanagh and in winter Fermanagh is in the lakes!" så egentlig burde man forvente at Fermanagh da var oversvømt. Forunderlig nok var denne delen av landet ett av de få stedene i Nord Irland som ikke lå under vann. Jeg fikk en del tekstmeldinger fra bekymrede young farmers medlemmer som hadde hørt rykter om at jeg var på telttur, men jeg kunne da fortelle at vi hadde det veldig fint på tur. Teltet holdt tett og Thomas på 2 år og Alex på 8. mnd sov igjennom hele natta med lyden av regn på teltduken.

I forkant hadde jeg selvfølgelig hørt og lest om konflikten som hadde foregått mellom katolikkene og protestantene i landet. Nå er det stort sett stille og rolig. I de store byene er det fremdeles katolske og protestantiske områder, og historien er forskjellig avhengig av hvem du prater med. Jeg fikk lov til å være med på minnemarkeringen av den siste bomben som var i Omagh 15. august 1998. På dagen 10 år etter ble det åpnet en park og en avduket en minnebauta til minne om de 29 som mistet livet denne dagen. Dette var en spesiell opplevelse da det fremdeles er mange som kjenner noen som mistet livet og har minner fra denne dagen.

Young farmers i Nord Irland har ett opplegg hvor alle IFYE-ene bor i samme området. Det betydde at selv om vi byttet vertsfamilier så var de andre IFYE-ene ikke langt unna. Vi ble en sammensveiset gjeng, og jeg har nå fått meg mange nye venner som jeg kan reise på ferie til. De fleste turene og opplevelsene hadde vi sammen, og det var fint og utveksle bilder i etterkant. 6 uker går veldig fort, men man rekker å oppleve utrolig mye på disse ukene.

Opplevelsene sto i kø og jeg har nå kun fortalt om en brøkdel av det jeg har opplevd. Jeg er glad jeg endelig har fått muligheten til å reise som IFYE og jeg gleder meg til å reise rundt til 4H-klubbene i Vestfold og fortelle mer og kanskje overtale en eller to til å reise på utveksling.

Ane-Victoria Idland (Rogaland) - Taiwan

Her i Kaohsiung har de satt opp et variert program til meg, alt fra sightseeing, besøk til forskjellige farmers associations til museumsbesøk. Så jeg har nok å gjøre på. Et besøk på farmers association innebærer som regel alltid at alle de viktige personene skal ta bilde med meg å gi meg visittkortene sine. Deretter reiser vi ut og ser på diverse ting som håndarbeid, matlaging, 4H-utstillinger og gårdsbruk. De fleste 4H-klubbene i Taiwan er underlagt farmers association. Farmers association har en egen ansatt 4H-agent som koordinerer prosjektene til de ulike 4H-gruppene i området. På besøk hos farmers association har jeg bla. fått lage Hakka mat og prøvd nasjonaldrakten til Hakka-folket. Hakka-folket er en egen folkegruppe i Taiwan og kom til Taiwan for ca 300 år siden. De har bla sitt eget språk og anses som gjerrige folk av taiwanesere;) Fra gammelt av ville derfor en mor fraråde datteren sin fra å gifte seg med en hakka, mens hun ville råde sønnen sin til det fordi kona da ikke kom til å bruke mye penger på seg selv.

Jeg har også fått se hvordan de dyrker mange ulike planter. En dag ble jeg bla. tatt med opp i fjellet for å hogge bambusskudd. En annen dag fikk jeg prove å plukke water chestnut (vannkastanjer). En spesiell nøtt som de bruker i alt fra supper til å spise de som snacks. Jeg fikk på meg vadebukse og gummihansker og så var det ut i sørpa og plukke. Det var ikke så lett å se forskjell på hvilke som var modne og ikke spor du meg, skulle visst kunne se litt forskjell på fargen, meen... Det var morsomt å prove. Jeg har også lært masse om hvordan de dyrker betel nut, også kalt taiwansk tyggegummi. En tradisjon som de innfødte startet. Denne nøtta blir pakket inn i ett blad som er fylt med en slags hvit masse. Denne hvite massen inneholder noen kjemiske stoffer som kan sammenlignes med nikotin. De sier at de blir mer våkne, føler seg varme og blir mer happy av å tygge betel nut. Dette hvit stoffet er selvsagt helseskadelig og kan bla. fore til munnhulekreft. De som tygger betel nut blir helt roede rundt munnen, noe som ser lite delikat ut. Forbruket av betel nut har gått drastisk ned de siste 5 årene, fra 2 mill betelnuttyggere til 1 mill. Årsakene er bla. at folk har fått vite at det er helseskadelig, men også fordi myndighetene har sluttet å gi støtte til betelnutboendene. Betelnuttraerne har nemlig veldig korte rotter og faller lett ned ved jordskjelv tyfon og lignende, noe som er farlig for folk som bor i området.

Apropos tyfon. Tyfonsesongen i Taiwan er egentlig fra juni til august. I år har derimot tyfonensesongen strakt seg helt til september og oktober. Sist helg var det en ganske kraftig tyfon her i Taiwan. Jeg merket egentlig ikke så mye til det, siden jeg var innendørs. Men da gardinene begynte å blåse ut fra veggene, forsto jeg i alle fall at det ikke bare var snakk om svak bris som herjet litt på utsiden. Dagen etter var det forresten tyfonfridag. Myndighetene måtte nemlig bestemme seg for om mandag skulle bli fri pga. tyfon på sondagen Meteorologene mente da antagelig at tyfonen kom til å vare ut mandagen også, noe den ikke gjorde. Så alle fikk plutselig en ekstra fridag fra jobb og skole.

Jeg har også vært på KTV, Karaoke TV. Dette er veldig populært i Taiwan. Det nye er at du og vennene dine kan leie et rom, med sofaer, bord og do, hvor dere synger karaoke. Utenfor rommet er det buffet som du kan hente og ta med inn på rommet. Så velger en og en en sang de vil synge, og når det er deres tur synger de av full hals inn i mikrofonen, uten å bry seg om kvaliteten på sangstemmen.

Har også fått bli med bestemor i huset til kinesisk doktor. Kinesiske

doktorer driver med diverse alternativ medisin, som akupunktur og massasje. Utdannelsen tar 7 år. Å massere halsen til den blir ildrød skal bli kurere forkjølelse. Fikk også se på hvordan de behandlet en mann som hadde litt vondt i nakken. De stakk huller i huden på de stedene han hadde vondt, og sugde ut blodet med en kraftig sugekopp! Deilig!

Har forresten ikke blitt noe særlig brun enda, og tror ikke jeg skal ha noen store forhåpninger om å bli det heller. Her i landet er det nemlig stygt å bli brun, og butikkene selger ikke solfaktor under 25. Gjett hvem som angrer på at hun tok med seg høye solfaktorer til Taiwan. Når sola er på det sterkeste oppholder folk seg innendørs, og om de skulle måtte gå ut dekker de seg til med klær, smører seg med solfaktor 50+ og bruker paraply som parasoll. Så å få med seg noen på stranda for å ligge å sole seg noen timer er ganske umulig. Men, men er ikke så viktig heller. I morgen skal jeg bade i varme kilder, gleder meg!

Janne Berget (Oppland) - USA

Jeg har hatt mange gode opplevelser i løpet av oppholdet mitt, og egentlig ingen dårlige. Min første familie tok meg med på rodeo, noe jeg virkelig hadde lyst til å oppleve. De hadde også et bryllup for den eldste dattera mens jeg var der. Det var spesielt å få være med på fordi det var en spesiell religion med mange jødiske tradisjoner.

I min tredje familie fikk jeg være med ute på ranchen og jobbe med kalvene. Jeg var med og vaksinerte dem og div. Alt dette skjedde i ekte westernstil med hest og lasso. Dette var veldig artig for meg å være med på, og faren i familien min satte også pris på at jeg ville være med.

Jeg hadde veldig forskjellige familier, så jeg fikk sett ulike ting og fikk forskjellige opplevelser. Min fjerde familie hadde 3 collegestudenter på min alder, og to av dem var IFYE-er i fjor. Derfor synes jeg det var veldig godt å være litt sammen med dem. Det var også artig å oppleve litt av studentlivet der, selv om skolen ikke hadde begynt ordentlig enda. Jeg fikk også komme tilbake til de ei helg senere for å være med på årets første (amerikanske) fotballkamp. Det var selvfølgelig en veldig stor opplevelse for meg. Hos min siste familie fikk jeg også være med noen dager på skolen (High School), noe som var ganske annerledes enn i Norge.

Deltakelsen i IFYE-programmet har betydd mye for meg, og jeg er veldig glad for at jeg fikk muligheten til å reise til USA. Dette er et land vi innbiller oss at vi vet alt om, uten at det nødvendigvis stemmer. I og med at jeg var i Kansas, fikk jeg se en del av landet vi sjelden hører om. Jeg visste ikke mye om denne staten før jeg dro, bortsett fra at det var flatt, tørt og varmt. Mange av mine oppfatninger om USA, viste seg å ikke stemme fullt så godt. Eksempler på det kan være; at de ikke er så interessert i politikk som vi tror og at de ikke spiser så mye feit mat (nå er de riktig nok glade i fritert mat, men folk har begynt å tenke på helsa her også). Noe jeg merka veldig godt var at religion betydde mye mer enn hjemme, og at amerikanere er minst like mye nasjonalister som nordmenn.

Utvekslinga har ført til at jeg har utvikla meg personlig. 4H har hele tida gjort meg mer utadvent og mindre sjenert, og denne reisa videreførte dette. Det tok meg ikke lang tid å bli komfortabel med språket og menneskene der. Folk er veldig koselige og imøtekommende, så det er lett å få kontakt. Jeg har alltid trodd at nordmenn var hyggelige og imøtekommende, men innser nå at vi ofte kanskje er mer innadvendte.

Deltakelsen har også ført til at jeg har møtt mange andre IFYE-er, både nye og gamle. Det er helt utrolig hva slags fellesskap det er mellom alle som har vært IFYE-er, enten det er i nyere tid eller for 50 år siden. Vi har alle opplevd noe av det samme og vet hvordan det er, selv om alle har forskjellige erfaringer.

Kari Nordvik Hauge (Sogn og Fjordane) - Australia

Endelig var det min tur. 19. mai satte eg meg på flyet, på veg Down Under. Eventyret var i gang! 3 månader til å bli kjent med landet, kulturen og folket. Turen var lang, heile to døgn på fly og flyplass. Vel framme - trøtt, men veldig spent landa eg i Launceston som er ein av byane på Tasmania. Stort lenger vekke fra kjente og kjære kunne eg ikkje komme! Australia har 7 stater, eg havna på Tasmania, eller Tassie som australierne forkorter det til, det er ei øy sør for fastlands Australia, og er den minste av landets seks stater. Øya er den nest eldste kolonien, og fra 1803 ble den først og fremst brukt for som fange-øy. Til sammen 65 000 britiske og australske fanger ble sendt til Tasmania for å sone sine straffer.

Venstre side kjøring, uforståelig engelsk og altfor masse informasjon var det som møtte meg den første veka. Korleis skulle dette gå? Eg var ikkje sikker på om eg faktisk ville holde ut i 3 månader, men eg måtte gi Tassie folket en sjanse! Dette var tross alt en tur eg hadde sett fram til lenge, og heldigvis blei eg!

I Australia har dei ikkje 4H, men dei har ein "søster organisasjon" som heite Rural Youth. Medlemene der er frå 15-30 år, så aktivitetane er ikkje så like som her. Det dei har til felles med 4H er at dei er med for å bli kjent med nye mennesker med lik og ulik interesse som ein sjølv, og for at dei skal få utvikle seg sjølv. I år var Tasmania den eianste staten som tok imot IFYE-ar, vi var ein god miks av 6 småville og nysgjerrige europere. Vi fulgte kvarandre under heile

opphaldet, så om vi ikkje budde ilag så var vi innoom same klubb på nesten same tid! Mellom kvar 7-10 dag tok eit nytt medlem i dei forskjellige klubbane i mot oss for å vise oss korleis dei og familien levde! I og med at vi budde kanskje 3 IFYE-ar ilag hos ein familie, så skulle eg ofte ønskje eg fekk litt meir åleine tid. Samtidig var det bare ein liten bonus det å bli kjent andre ungdommer som var like ivirge til å sjå landet!

Eg var litt skeptisk til dette gårdslivet, i og med at eg hadde liten erfaring før eg reiste. Ikkje bare når det gjalt arbeid var eg usikker, men også namna på utstyret som vart brukt. Men med litt tålmodighet, fingerspråk og vilje så var det meste mulig å forstå! I forhold til her heime så er gårdane der borte enorme. Min familie nr 2 hadde 2000 sauer, neste hadde 4000, og så kom eg i prat med nokon som hadde 7000. Då var det såvidt eg turte å si kva som var vanlig her heime. Under siste veka så besøkte eg et medlem som hadde 10000 saua!!! Når han snakka så hørtes det ut som at det ikkje var noko, og når eg sa at i Noreg kan ein leve av å ha ein 70 saua så trudde han ikkje på meg. Han var faktisk ikkje sikker på korleis framtida såg ut, for det var ikkje lenger så mykje penga å hente i ulla som det ein gong var. Eg fekk ikkje berre oppleve enorme sauegårder! Eg budde også på ein gård som var av dei største familieeigde melkegårdane på Tasmania. Dei hadde 900 kyr! Dei var ikkje nokon småkyr heller, dei var digre! Ein gong (sneik oss unna den andre) om dagen var vi med å mjølka. Dei brukte eit stort roteringshjul som hadde plass til ca 60 kyr om gangen. Kvar enkelt ku var registrert, så vi kunne sjå om kua var sjuk, kor mykje mjølk ho hadde igjen undervegs og kor mykje mineraler og vitaminer ho trengte.

Sjølv om ein bur på ein gård under opphaldet, og store deler av utvekslinga går ut på at ein skal ta del i deira daglege aktivitetar så gjekk dagane også mykje til turistattraksjoner. Som vi ville ha vist utvekslingsstudenta fjord, fjell og bre så tok dei oss med for å vise kva dei hadde å by på. Nokre prøvde å ta oss med på alt som var å ta oss med på av attraksjonar, medan andre ville at vi skulle jobbe og sjå korleis kvardagen deira var. Det var ei god blanding av begge deler. Å reise som IFYE er langt ifrå som å reise på ein vanlig utanriks tur. Under heile opphaldet bur ein hos lokale folk, og ein ser landet på ein heilt anna måte enn det ein gjer som ein vanlig turist.

Tasmania har absolutt sin sjarm – Ikkje bare folka er fantastiske, men landskapet er noko helt for seg sjølv. Ei helg fant vi fram varme klede, grill mat og god drikke. Turen skulle gå til Wineglass Bay. Som vistnok skal være ein av dei topp ti strendene i verden. Sjølv om det var vinter for fult i Australia, var sola så sterk av smurte oss inn med solfaktor 30! Etter ein god times tur i ein natur som ikkje kan beskrivast kom vi fram. Vi vart møtt av ein wallaby (et dyr som liknar ein kengru) Han var ikkje mykje sjenert og etter bare nokon minutt kunne vi sitte der å klemme, og gjentatte gonger prøvde han å gi et kyss. Ville dyr altså!

Australia er et vestlig land, men så langt vekke fra den vestlige verden. Australia som vi alle kjenner det – rikt og små skummelt dyreliv, surfing og aboriginer historia. Etter 3 månader der borte kan eg sei at landet har så utrolig mykje meir å by på. Tasmania er absolutt verdt å besøke. Øya har

fremdeles mykje av det gamle over seg, og historien gjer det enda meir spesielt. Avstandane i Australia er enorme! Ein trur det nesten ikkje før ein er der borte og skal rundt om. Sjølv om opphaldet mitt var lagt opp til at eg skulle være på Tasmania, så fekk eg også med meg en del av fastlandet! Sydney er ein storby helt uten om det vanlige, og Great Barrier Reef og Whitsunday er eit must når ein først er i Australia!

Som IFYE har eg fått muligheten til å gjere ting eg aldri vil få muligheten til å gjere igjen, som foreksempel det å jage 10000 sau med kun ein firhjuling og ein hund til hjelp. Det er ikkje berre gode minner eg sit igjen med, men også vennskap - vennskap for livet! Dette har vore ein av mine beste 4H-opplevingar, og det kan virkelig anbefalast på det sterkaste. Etter tre månader der borte, kan eg trygt sei at eg er godt egna til å lage ost! Eg er heller ikkje like redd for slanger etter at eg sto kunn to meter unna tigerslangen som er ein av verdens farligaste, og gårdslivet er faktisk ikkje så aller værst! Å være IFYE er rett og slett ein unik sjanse til å bli kjent med eit nytt land! Har du nokon spørsmål eller er du nysjerrig på meir av opphaldet mitt så kan du sende meg ein mail på: Kari_hauge@hotmail.com.

Ragnhild Strand (Buskerud) - Taiwan

Ni hao! Taiwan er en liten øy utenfor Kina, som begynte utviklingen sin for kanskje 30 år siden, kun noen få år etter Norge. Landet er nå et moderne land som fortsatt er i utvikling. Så det er temmelig likt Norge på mange måter, men allikevel totalt forskjellig.

Det første man merker er været. Her er det tropisk klima, VARMT og høy luftfuktighet. Dette gir også gode vilkår for dyrking av mat. Og maten her er helt annerledes fra det vi har i Norge. Den viktigste matvaren er nok ris. Ris kan brukes til alt! Kokt ris, rispuding, riskaker, risjuice, rissjokolade, risis, rissåpe osv. Og man kan virkelig ikke dra noe sted uten å bli servert te. En viktig del av kulturen er tedrikking. Får man gjester serverer man te når man skal snakke. Antageligvis for å vise at man har ressurser til å servere gjestene.

I forhold til Norge er det masse folk her. Noen sier at, siden de har så mye mat, har de mange folk. 23 millioner mennesker på en øy på størrelse med en sjettedel av Norge! Folkene er utrolig vennlige og tar godt vare på deg. Dette gjelder kanskje spesielt for utlendinger? Men også eldre og barna blir tatt hånd om. Familien er utrolig viktig! Staten her har ikke like stort ansvar for utdanning og eldreomsorgen her, som den har i Norge. I Taiwan er det familien som tar vare på deg. Foreldrene i en familie tar vare på besteforeldrene og barna. Ungene må få en god utdanning slik at de kan ta vare på foreldrene når de blir gamle. Det er dermed viktig for foreldrene at barna får en god jobb med høy inntekt. Kjedereaksjon. En del av ungene er på skolen fra sju om morgenen til ni om kvelden. I begynnelsen var dette en helt ekstrem tanke, men ved å være her i en lengre periode lærer man å forstå kulturen og årsakene som ligger bak.

Oppholdet i Taiwan har lært meg masse om en kultur jeg visste lite om fra før, og jeg har fått mange flotte opplevelser. I løpet av tre måneder får man gjort masse, og her kan jeg nevne noen av dem.

Den første viktige opplevelsen her må være første gangen jeg var på et nattmarked. Hver by eller landsby/sted har sitt eget nattmarked. Her er det mange forskjellige matboder, klesboder, spill, dilldall, lys, og masse folk. Det virker som om nesten alle går ut om kvelden for å besøke disse markedene. Mitt første nattmarked var i Shiling, Taipei, ett av de største i Taiwan og jeg må innrømme at jeg blei litt paff. Masse liv!

En annen spesiell opplevelse var fjelltur med et par jenter jeg blei kjent med. Før jeg kom til Taiwan forventet jeg masse natur (det er det det var bilder av i alle brosjyrer), men overalt er det små byer siden det er så mange mennesker. Så når Flora og Michelle tok meg med på fjelltur var det faktisk

første gangen jeg virkelig så naturen i Taiwan. Nydelig! Bambus, palmer og en hel haug med planter vi ikke har i Norge. Og dette var en av de første gangene jeg gjorde en form for fysisk aktivitet, deilig.

4H-aktivitetene i Taiwan er hovedsaklig i sommerferien, for da har ungene tid til å gjøre noe annet enn å studere (noen har skole bare halve dagen, i ferien ;)). Men en langhelg var jeg med Shiaying 4H til stranda i Kending. Man

skulle tro at folk badet ofte i Taiwan siden det er så varmt, og dette faktisk er en øy, men sånn er det ikke. Dette var første gangen jeg badet i havet, og jeg begynner å tro at det blir den eneste. På forhånd advarte de meg om at vannet kunne være litt kaldt, så jeg forventet KALDT vann. Komfortabelt! Vannet var absolutt ikke kaldt. Når det er over 30°C og steikende sol, da er 28°C en behagelig badetemperatur.

I Taiwan er det religionsfrihet, men man finner templer OVERALT. En god del går dit for å tilbe gudene der, andre går dit fordi det er en del av kulturen. Templene er det lokale samlingspunktet. Og i løpet av mitt foreløpige opphold her har jeg vært på diverse samlinger i templene. Rytmeaktiviteter for eldre, tai chi, aerobics og en form for kinesisk dans for å nevne noe. I en av famliene mine dro jeg og vertssøstera mi til templet hver kveld for å laere en kinesisk dans sammen med andre damer fra nabolaget. Og den siste dagen opptredde vi på et lokalt idrettsarrangement sammen med kanskje hundre andre damer. Kinesisk bluse, forkle og en ordentlig bambushatt. Utrolig kult!

Før man reiser er det lite man har hørt om Taiwan, men en av de tingene til og med jeg hadde fått med meg var de varme kildene. Man finner de hovedsaklig i Nantou hvor jeg tilbrakte de tre første ukene. Men etter tre uker hadde vi fortsatt ikke vært i noen varm kilde. De var ødelagt av tyfonene som kom over øya denne sommeren og utover høsten (fikk opplevd en av dem)... Men når jeg kom til Tainan dro vi endelig til en varm kilde. Kjørte opp i fjellet til et SPA-hotell og nøyte et par timer i massasjebasseng, varmt gjørmevann, badstu og rensende maske. Etterpå dro vi for å se den opprinnelige kilden til vannet: Et rør i en skrånning.

I Tainan bodde jeg hovedsaklig i Guantien i tre uker, og deres hovedprodukt er waterchestnut (vannkastanje). Så etter tre uker midt i waterchestnut-perioden har jeg prøvd det meste når det gjelder dette produktet. Det er en slags nøtt som vokser i grunt vann, så en dag fikk jeg på meg vadebukse og hansker, og var med og plukket. Jeg har også lært meg å

rense dem. Nøtta brukes i supper, som snacks osv. Og en dag brukte vi skallet til å farge stoff. I et par av famliene mine brukte vi samme type stoff til å sy diverse vesker. I dette området er nøtta veldig viktig, og de har til og med en egen waterchestnut-festival!

Rodgeir Geving (Nord-Trøndelag) - Sveits

Litt om Basel og mørke buler og gode opplevelser! Det koster å være kar, sies det. Mobiltelefonbruk i utlandet bidrar i stor grad til det, og jeg gjorde det jeg måtte for å holde kostnadene nede mens jeg var i Sveits.

Tekstmeldingene og vær-søk og småringing til venner og venners venner ble nedprioritert til et absolutt minimum. Mange av mine venner følte seg kanskje litt i overkant skuffet når jeg gang på gang ikke svarte, verken pr sms eller da de ringte meg for å høre hvordan ståa var.

For ikke å snakke om min mor som utallige ganger måtte nøye seg med "den du ringer, kan ikke nåes for øyeblikket. Vennligst prøv igjen senere".

Mot slutten av oppholdet mitt fikk jeg riktignok en tekstmelding som bare MÅTTE besvares; "Hei, hva gjør du på lørdag? En liten snurr i Basel?"

Jeg hadde vært en uke hos min fjerde og siste familie i den vestlige delen av Sveits, på grensa til Frankrike. De tre første familiene (og de to første månedene) hadde egentlig gått unna i en fei. Mye takket være språket, at jeg faktisk hadde lært tysk på skolen noen år tidligere, og klarte å gjøre meg forstått ganske tidlig, men også på grunn av de mange opplevelsene og inntrykkene som hadde satt sine spor. Om språket mitt ikke var flytende og i nærheten av grammatisk korrekt, kunne jeg små ord og setninger som til sammen dannet målet og meningen med det jeg ville si eller forstå. Hver dag som gikk ble enklere og enklere språkmessig, og mot slutten av familie nr 3, syntes både jeg og de at uttalen og ordforrådet mitt var kommet opp på et akseptabelt nivå. I denne nevnte siste familien var det dog ikke like enkelt alt sammen. Her gikk det nemlig i fransk...

Mine franskkunnskaper begrenser seg til "bon jour" og "oui oui". I tillegg kan jeg etterligne aksenten og tonefallet sånn delvis, i alle fall liker jeg å tro det selv. Men forstå? Eller gjøre meg forstått? Haha. Det som reddet meg var foreldrene. Far behersket forståelig engelsk, mor hadde morsmål tysk i tillegg til ikke fullt så forståelig engelsk. Barna (5 stk) var det annerledes med. De nektet plent å innrømme at de lærte engelsk og tysk på skolen. Da mor fortalte dette, at alle lærer ord og gloser på tysk og engelsk i det distriktet, øynet jo jeg et håp om kommunikasjon. Men, nei. Jeg snakket både tysk og engelsk etter beste evne, og de svarte konsekvent på fransk, om de i det hele tatt svarte. Uten unntak. Franskmenn er slik, sta og egne. Dette førte naturlig nok til at jeg ikke brydde meg spesielt mye om å tilbringe tid sammen med familien, og heller satte meg i TV-stua eller på rommet mitt etter endt arbeidsdag.

Gården jeg bodde på hadde inntil 8 frivillige arbeidere i løpet av et år, i hovedsak fra WWOOF (world wide life on organic farm). Samtidig med meg var det også 2 stk, Mårten fra Sverige og Bronwyn fra Florida (Marco fra en annen plass i Sveits kom helt på slutten av oppholdet mitt). Det viste seg at Mårten skulle bli min store redning ang sms-invitasjonen min. Han var nemlig en svipptur i Spania samme helga som jeg ankom, og da måtte vel jeg også få lov til en tur til Basel helga etterpå? Trine, IFYE til Tyskland fikk sitt JA! Planleggingen kunne begynne...

Sveits er et land ideelt for paragliding, og det har lenge vært en stor drøm. Jeg nevnte det faktisk for alle mine 3 første familier, men ingen av dem

hadde tid til å ta meg med. Familie nr. 3 kompenserte med å gi meg økonomisk støtte rett og slett fordi de HADDE tenkt å ta meg med, men det kokte bort i kålen. Jeg googlet litt rundt, og fant en mulighet, midtveis mellom Sierre (hvor min siste familie bodde) og Basel i nord. Tilfeldig? Neh, jeg tror mer at høyere makter ville det den veien.

Lørdag morgen satte jeg meg på toget, full av forventninger til resten av helga! Enn at drømmen skulle gå i oppfyllelse, og at jeg attpåtil skulle få treffe Trine over en pils i Basel? Snakke trøndersk med en venn, UTEN at det kostet noe? Jeg hadde riktignok sporadisk kontakt med min mor gjennom hele oppholdet, men slikt teller ikke, det blir mer pliktmessig.

Paragliderturen var heelt konge! Vi kjørte cable-car (hva heter egentlig cable-car på norsk?) opp til nesten 2000 moh, spente på oss selene, brettet ut skjermen, gikk mot vinden og vips/poff/simsalabim, så var i vi i lufta! Så enkelt var det faktisk! Jeg betalte for full pakke og fikk om lag 40 minutter i lufta, takket være såkalte thermik-luftstrømmer som løftet oss høyere og høyere, i stedet for å dra oss mot bakken. Herlig, ikke sant? Helt fantastisk å bare sveve rundt og rundt, skue ned på de bitte små fotballbanene og veiene og husene. Trekk i venstre snor, og du svinger til venstre, trekk i høyre snor, og du svinger mot høyre! Så enkelt at selv jeg fikk lov å prøve det! Megadigg! Hurra! Vi avsluttet med en skikkelig "berg-og-dal-bane-sving", masse action, nesten opp ned, fram og tilbake og et helt vanvittig sug i magen på tur ned mot landingsbanen. Wunderschönt!

Men Trine ventet i Basel, så jeg måtte bare pakke sakene og vende nesen nordover. Selvfølgelig var et av togene forsinket, så jeg kom minst en time senere opp til Basel enn vi hadde avtalt. Igjen måtte jeg ty til disse dyre tekstmeldingene, for å varsle min forsinkelse. Som om jeg ikke hadde brukt nok gryn på den flyvinga? Men for all del, det var så innmari verdt hver eneste krone!

Vel fremme i Basel sjekket vi inn på et vandrerhjem for backpackers, rundt 150 norske for sengklær og frokost, internett og felles kjøkkenkrok/storstue. Rett og slett genialt, og billig!

Vi hadde med oss Patricia som lokal guide, bosatt i Basel og var IFYE til Norge tidligere på sommeren. Det var faktisk ikke så dumt, meg og Trine på ukjente stier i ukjente deler av verden er ikke noe kanonforslag i seg selv. Patricia ville gjerne vise oss et utested som "passet til slike som oss". Ved første øyekast lignet det på alt annet enn et utested.. Billige plastblomster i bøttevis på utsiden, lukten av tobakk blandet med røkelse og tung parfyme som slo i mot oss gjennom døråpningen, samt en kvinneskapning med et voldsomt rødlig hår som satt og røyka bak disken. Jeg sa til Patricia at vi hadde gått feil, og at dette umulig kunne være et utested, dette var jo en nattåpen brukthandel? Patricia svarte bare: Ja takk, begge deler! Det var faktisk et utested, men også en bruktbuikk. Alt inventar i hele sjappa var til salgs. Utstoppede apekatter, nips og souvenirer, juggel, dingeldangel, postkort, persiske tepper, antikke møbler, speil, bilder, billige masker, lampeskjermer, kopper og kar, fingerbøl, fotballvimpler, utslitt brevpapir, hodeplagg etc etc. Jeg er enda i dag sterkt i tvil om det var en bruktbuikk med skjenkebevilling eller en pub med "møbler til

salgs"! Det skulle være gode muligheter for å gjøre knallkjøp, innehaverkvinnen drakk nemlig i takt med gjestene, ikke mye tess i hun utover kvelden. Men hun skjønte åpenbart at vi var turister, hun visste å ta seg betalt da vi kjøpte drikke. Unødvendig mye gryn som fikk nye eiere, der også. Jeg vurderte sterkt å kjøpe den apekatten, men jeg ble litt usikker på hvordan det ble å få slikt med seg hjem til Norge. To fantastiske timer vi fikk slått i hjel på det stedet, det skal jaggu være sikkert! Jeg skal starte et slikt konsept her hjemme! Genialt!

Jeg og Trine nevnte i en forbifart at vi satte stor pris på mørke buler og brune puber. Patricia geleidet oss til motsatt kant av byen, hun hadde nemlig noe som passet oss der også. Vi kunne merke det på omgivelsene at vi var på tur inn i mørkere strøk. Ikke bare manglet det gatelykter, men bygningene ble mer og mer sjuuskete, folkene vi passerte ble stadig mørkere, stillere, utestedene ble vanskeligere å få øye på, godt gjemt bak svarte gardiner og svakt blunkende neonlys. Vi ble med inn på et av disse stedene, for å feire bursdag for en av Patricias venner. Jeg følte meg lettere utilpass med vanlig dongeribukse, og lyseblå skjorte, det er ingen hemmelighet at jeg lyste opp hele kjelleren der jeg satt. Vi ble nok litt misforstått på det punktet med "mørke buler"... Vi trakk oss etter hvert stille og rolig ut, og tok trammen til lysere strøk av byen for å finne tilbake til omgivelser vi kunne identifisere oss med. Etter en kort, men søvnfylt natt var det tid for å returnere til de respektive vertsfamilier, Trine i 10 min med trikketog, jeg med 2 timer og 25 min med tog, og sikkert minst 10 % av mitt totale reisebudsjett brukt på en mindre enn 24 timer.

Det koster å være kar. Men det er verdt hver krone!

Trine Walleraunet (Nord-Trøndelag) - Tyskland

Min største utfordring her i Tyskland skulle man tro var språket, men det var i bunn og grunn ingen utfordring. Selv om jeg de første 3 ukene kun snakka engelsk, fikk jeg høre at de tre siste ukene, så snakka jeg tilnærma flytende tysk, nesten uten aksent. DET er jeg skikkelig stolt av! Nei, min største utfordring var nok maten, for det skulle vise seg at jeg er innmari kresen i matveien.

Jeg hadde fire vertsfamilier, og hver familie hadde en fiks ide om at jeg som besøk fra Norge var veldig interessert i å spise ALT jeg ikke kjente til eller ikke har prøvd før. At alt som er urtypisk tysk, det MÅ jeg spise til middag, og helst noe nytt hver dag. Det er jo i bunn og grunn en fin tanke at jeg skal få litt innsikt i mattradisjonene, men jeg liker egentlig best alt som er forutinntatt, og har taco og spaghetti som favorittmat. Og gjerne noe med masse krydder. Jeg har da de siste 3mnd, nesten hver dag spist noe jeg ikke kjenner til. Evt mat jeg kjenner til, men som er tilberedt på en helt annen måte enn de vi er vant med her i Norge. Og jeg som trodde jeg var altetende, helt til jeg kom til Tyskland.

Noen ganger var det som å spise smalahove hver dag, altså jeg spiste litt av ren høflighet, men fortalte at jeg ikke likte det. Vel noen ganger fortalte jeg at jeg ikke likte det, andre ganger måtte man bare nikke og smile. Og da ble jeg ekstra takknemlig for schnapps som kom på bordet etter middag. Jeg hadde den innstillinga at alt måtte prøves, og det var jo ikke det at jeg ikke likte en eneste middag, det var bare ikke alt som var sånn kjemegodt.

Den ene familien jeg bodde hos hadde for vane å spise mye søtt til middag. Type vaffel med melis og eplemos var en normal middag, eller "milchreis", det vi kjenner som riskrem og spiser som dessert var også en helt vanlig middag, eller det ekleste jeg spiste der var "dampfnudeln" boller som er kokt i melk og servert med vaniljesaus. Det er kanskje slemt å si det ekleste, men det var altså ikke noe godt, og noe jeg sjelden kommer til å glemme at jeg faktisk har spist. Og nå i ettertid må jeg jo nesten le litt også, for jeg var så paff over at man kunne spise slikt til middag.

Jeg bodde også hos en familie som konsekvent spiste ihjelkokte poteter til absolutt alt av middag. ikke en eneste dag på 3 uker fikk jeg servert ris, pasta, spaghetti, pizza eller noe i den retningen. Jeg er ikke så veldig glad i kokte poteter heller egentlig, da må man i alle fall ha en skikkelig god saus til. men når man i tillegg ikke vet hva resten man trykker i trynet er for noe, så blir det litt i meste laget for en stakkars trønder som er vant med mors hjemmelagede kjøttkaker og pappas gode brune saus, ja eller en enkel grandiosa hadde ikke vært å forakte det heller. Ja, eller middager med litt sterkt krydder var i alle fall bare å glemme. Der fikk jeg satt tolmodigheten min på prøve. Det er ikke lett når en er vant med å ture frem som en selv vil, bor alene og spiser nøyaktig det man har lyst på, også skal man plutselig innrette

seg etter en helt fremmed familie i et annet land...

Siste vers har blitt sunget, jeg har kommet meg hjem til Norge, blitt kasta rett inn i julevask, julebakst, julegaveinnkjøp og sykevikariat på jobben. kofferten er såvidt pakka ut, klærne har akkurat blitt vaska og jeg fryder meg over taco, nachos, spaghetti, kylling og ris, risengrynsgraut, sodd, klubb og dupp, mammas hjemmelagede brød, leverpostei, brunost, norwegia hvitost, egg og banan som pålegg, og den god gamle Tine skummet melk.

Samtidig som jeg tenker på at jo, jeg har lært å melke kyr, lage ost, analysere vin, smake på vin, hvordan jobbe i vinåkeren og jeg har lært å ri på hest, snakke språket mer eller mindre ganske godt. Selvfølgelig har jeg hatt det bra de 3mnd jeg tilbragte i Tyskland, selv om jeg har hengt meg litt mye opp i maten jeg fikk. Jeg ville ikke tvilt et sekund, om jeg fikk muligheten en gang til!

Internasjonal 4H-moro

ØRLAND: De neste dagene huser Austrått gård trolig mange av Norges fremtidige ledere. Det syder av sunnhet når både hode, hjerte, hender og helse skal tas i bruk hos 1240 deltakere.

Det er kanskje Norges mest omfattende uformelle lederutdanning som nå holder sin landsleir på Austrått. Etter nærmere åtti år i Norge, har 4H-bevegelsen gått fra jordbruksforening til å bli en allsidig og internasjonalt rettet ungdomsbevegelse. Her utføres både daglig drift og ulike prosjekter av ungdommene selv.

– I 4H er det ungdommen som bestemmer, sier informasjonsansvarlig i 4H Norge, Beate Patay.

Fisk og sol

De fleste på årets landsleir er norske, men noen er i landet på utveksling gjennom programmet International 4H youth exchange (IFYE). Patricia, Matthew, Jared og Kaspar har alle oppholdt seg i Norge i nærmere en måned, hvor de har bodd hos vertsfamilier med 4H-tilknytning. De har dermed sett landet fra hver sin kant – fra Telemark til Finnmark. Flere har blitt introdusert for både midnattssol, fiske og melking.

– Jeg har bodd på gård, og vært på festivaler og fisket i midnattssol, sier Patricia Biteler (19), fra Sveits. Fiske i midnattssol har også Jared Sheldon (22) fra Colorado i USA fått med seg, mens walisiske Matthew Price

Sjangler På 4H-leir er det ikke annet enn plastbriller med underlig styrke som kan gi ølbriller. Det testes av Patricia Biteler fra Sveits
Foto: DAN ÅGREN

(20) hadde mindre fiskelykke. I stedet fikk han en ordentlig hvalsafari. De fire utvekslingselevne synes norsk gjestfrihet er vel og bra – faktisk blir vertsfamiliene nesten i overkant gjestfrie.

– De behandler meg som en gjest. Jeg trenger ikke å gjøre noe, og de skjømmer meg bort. Men jeg skulle gjerne tatt del i

alt arbeidet familien gjør, smiler Jared Sheldon.

Ølbriller

Når 1240 ungdommer skal samles, settes det krav til sikkerhet og ivaretagelse. Det står blant annet sikkerhetssjef Jan Ivar Småvik for. Som en bonus, og advarsel, får ungdommene på den rusfrie leiren, oppleve følel-

sen av å være full, med den såkalte promillebrillen. En tykk plastbrille med uggen styrke gir følelsen av å ha ølbriller – i edru tilstand.

– Oi, jeg har aldri vært så full, ler sveitsiske Kaspar Locher, som konstaterer at brillene ikke gjorde underverker for synet.

Alle fylker er representert på leiren, og Nord-Trøndelag har

størst representasjon, etterfulgt av Sogn og Fjordane. Tradisjonelt har det vært enklest å rekruttere medlemmer fra fylker med mye landbruksvirksomhet. Nå håper imidlertid 4H Norge at også byungdom vil være med.

IDUN MOSTULIEN 450 43 822
idun.mostulien@adresseavisen.no

IFYE-ane og USA-utvekslingsgjengen på landsleir! Dei var synlege for dei andre leirdeltakarane mellom anna ved at dei vart presenterte frå scena fyste kvelden, og tok ei heilinternasjonal miljøtorgvakt andre kvelden.

Ingebjørg Øveraasen, IFYE til Costa Rica 2004